

ENERGIA I COMERÇ

En aquest article, Fèlix Xavier Arbelo, cap d'Assessoria de Medi Ambient de la Cambra de Sabadell, elabora un catàleg d'actuacions per a l'optimització energètica d'establiments comercials a Catalunya, en un moment en què la sostenibilitat s'ha incorporat de ple a l'agenda diària del món empresarial.

Avui dia, malauradament, l'optimització energètica del sector comercial encara ha de fer front a nombroses barreres tècniques i econòmiques: el seu caràcter de microempresa, amb les limitacions que comporta quant a manca de recursos; la baixa rellevància que té el consum energètic per al petit comerç tant en valor absolut (inferior a 3.000 EUR/any) com en percentatge respecte del total de despeses de l'activitat (inferior al 5 %), excepte als establiments que demanen manipulació alimentària (fred industrial, forns...).

Es tracta d'un sector al qual costa innovar (segons l'estudi realitzat pel Banc d'Espanya el 2006, *Radiografia del sector de serveis y comercio en España*). Només el 20 % estaria disposat a fer activitats d'R+D+I. Finalment, la percepció de baix impacte ambiental tampoc no hi contribueix. Aparentment, el sector del petit comerç no suposa una gran amenaça per al medi ambient. No obstant això, cal que ens fixem en la quantitat d'establiments comercials que hi ha al nostre voltant per entendre que, comerç a comerç, dia rere dia, es produeix una gran quantitat de residus i es consumeix una quantitat significativa de recursos energètics. Per aquest motiu, la Cambra de Comerç de Sabadell ha elaborat un breu catàleg de recomanacions i propostes d'actuació destinades a optimitzar l'eficiència energètica dels establiments comercials. Aquest catàleg se centra en la disminució del consum d'energia elèctrica, que és la més utilitzada i demanada pel sector.

Gestió i control. Índexs energètics i valors estàndards

El control del consum d'energia és el primer pas per prendre consciència del consum energètic i analitzar la conveniència de prendre-hi accions de millora. En l'àmbit industrial i cada vegada més en el sector serveis i comercial, és freqüent disposar d'índexs energètics basats en la producció, vendes o qualsevol altra unitat d'empresa (nombre de treballadors, metres quadrats de superfície...), per identificar l'evolució energètica de l'empresa. Alhora, aquest indicador permet realitzar comparacions amb altres tipus d'establiments o activitats comercials semblants (valors estàndards). Les factures de les companyies subministradores d'energia ens ofereixen tota la informació necessària per a aquest primer pas.

Eficiència tarifària

La liberalització del mercat elèctric de baixa tensió per a potències superiors a 10 kW que va entrar en vigor el passat 1 de juliol fa necessari contractar al més aviat possible el subministrament elèctric a una comercialitzadora de mercat lliure. Durant aquest procés de contractació cal vetllar per optimitzar les condicions tècniques i econòmiques del contracte; ajustar la potència contractada revisant les lectures mensuals del màxime (si se'n disposa), la durada dels descomptes o, per exemple, la metodologia per a la revisió del terme d'energia una vegada finalitzat el descompte o l'any en curs. Les cambres de comerç disposen d'un servei d'assessoria de primer nivell, sense interessos comercials, que acompanya les empreses en aquest procés de canvi.

Aparentment, el sector del petit comerç no suposa una gran amenaça per al medi ambient. No obstant, la quantitat d'establiments comercials que hi ha al nostre voltant per entendre que, comerç a comerç es produeix una gran quantitat de residus

Eficiència energètica

L'eficiència energètica es defineix com la relació entre la quantitat d'energia consumida i els productes i serveis finals obtinguts. En aquest sentit, les possibilitats de millora abasten un conjunt de mesures que depenen de les possibilitats d'inversió, sovint reduïdes, atès que el cost energètic no representa un cost significatiu per a la majoria de petits establiments comercials. Les mesures que es proposen a continuació estan enfocades per a un comerç existent (no alimentari) i són les més freqüents, però no pas exhaustives. Pel que fa a il·luminació: la substitució de bombetes incandescentes convencionals i halògenes per làmpades fluorescents (si és possible), la reducció del consum

de làmpades fluorescents mitjançant balast electrònic en detriment de balast electromagnètic, la incorporació gradual de làmpades d'alta eficiència (TL5 HE, LED...), l'aprofitament de la il·luminació passiva (evitar mobles o qualsevol altre obstacle que interrompi el pas de la llum solar) o l'ús de temporitzadors per a rètols exteriors i detectors de presència en espais en zones de poc trànsit de persones (magatzem, serveis...). Pel que fa al consum d'energia tèrmica, cal seguir les temperatures recomanades per l'Institut Català de l'Energia, neteja semestral dels filtres de l'aire condicionat, la substitució de vidre simple per doble vidre amb cambra d'aire per reduir les pèrdues de calor o bé incorporar aïllaments tèrmics a les canalitzacions de fluids i dipòsits d'aigua calenta. Finalment, pel que fa a altres equips elèctrics i electrònics, la supressió de consums no desitjats (pantalles, ordinadors i impressores enceses en mode *stand by*) mitjançant l'ús de regletes elèctriques.

Energies renovables

La introducció d'energies renovables és, ara per ara, limitada a les petites i mitjanes empreses pertanyents al sector comercial. La tipologia edificatòria on se situen la majoria d'espais comercials a Catalunya es caracteritza per estar en edificis de més d'una planta on el comerç ocupa la planta baixa. La resta de l'edifici té un ús predominantment residencial o de serveis i, en conseqüència, dificulten la implantació d'energies renovables al petit comerç. No obstant això, en determinades situacions de partida i edificabilitat, la incorporació d'energia solar tèrmica per a aigua calenta sanitària pot esdevenir una opció factible i viable econòmicament. Una oportunitat es presenta en les remodelacions integrals d'equipaments comercials de promoció pública, i més encara en els casos en què es construeixen de nova planta (mercats municipals). En aquests casos, és una oca-

sió única per integrar en els elements arquitectònics tot "l'estat de l'art" en la construcció d'edificis sostenibles i que permetin la captació de fons energètiques solars per als diversos usos.

Certificació i posicionament

Sortosament, cada vegada més petites i mitjanes empreses manifesten el seu interès per adoptar polítiques de gestió ambientalment més correctes. Amb aquesta finalitat, el sector ambiental ofereix avui dia nombroses eines que permeten materialitzar i certificar aquest compromís real: EMAS, ISO 14001, Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental, Ecoetiqueta Ecològica, Responsabilitat Social Empresarial... Malauradament, molts d'aquests processos de certificació són costosos i desproporcionats per la dimensió i els recursos de què disposen les petites empreses i microempreses. Amb tot, existeixen iniciatives i campanyes ambientals i energètiques que permeten als petits establiments comercials plasmar i evidenciar la seva voluntat de millora ambiental, contribuir a la protecció del seu entorn, i sempre segons uns costos d'adopció factibles. A títol d'exemple, l'adhesió a campanyes com ara *Aquest estiu el fred no és moda* i *Setmana de l'energia* de l'Institut Català de l'Energia.

Reflexions finals

La contribució del sector comercial a la reducció del consum energètic i la dependència energètica de l'exterior, a Catalunya passa forçosament per la introducció dels criteris energètics des de la fase de concepció de l'establiment comercial. L'adopció de mesures adreçades a l'optimització energètica d'un establiment després de construir-lo es veuen limitades totalment o parcialment pel baix percentatge de cost que representa l'energia en l'estructura global de costos de l'establiment. Les inversions que cal adoptar es veuen descartades atès que el període d'amortització és elevat o, a vegades, inviable amb els preus energètics actuals. En aquest sentit, es preveu un increment progressiu dels preus energètics a mitjà i llarg termini, que vindran lligats a la recuperació econòmica, l'escassetat del petroli i la necessitat de garantir la sostenibilitat econòmica del mercat elèctric (actualment, amb un dèficit tarifari superior als 19.000 MEUR). Cal avançar-se a aquest nou escenari i assolir un sector comercial competitiu també a través d'un bon plantejament energètic de l'establiment de partida i, alhora, una gestió i conscienciació energètica adequades.

AJUTS I SUBVENCIONS

Precisament l'Institut Català de l'Energia (ICAEN) ofereix diversos programes i línies d'ajut per al foment de mesures d'estalvi i eficiència energètica adreçades al sector comercial. A títol d'exemple, per a la realització d'auditories energètiques, adquisició de tecnologies eficients a l'enllumenat exterior, interior i de façanes, millora de l'eficiència energètica de les instal·lacions tèrmiques i ascensors, així com per a la rehabilitació energètica de l'envolvent tèrmica dels edificis terciaris. Cada línia d'ajut, amb els seus respectius percentatges de subvenció, que oscil·len entre 22 % i 75 % i fins un a màxim pre-establert de 3.500 EUR fins a 200.000 EUR. L'any 2010 l'ICAEN posa en marxa el pla *Renova't*, que té com a objectiu promoure una renovació massiva mitjançant tecnologies innovadores en enllumenat interior de comerços. El Pla tindrà una dotació econòmica de 3,5 MEUR i la subvenció serà el 30 % del cost elegible.

Fèlix Xavier Arbelo i Román

Cap d'Assessoria de Medi Ambient de la Cambra de Sabadell

Amb el suport de:

CHANGE
Càmaras - Energia - Pymes

Intelligent Energy Europe